

הלכות שבת סימן שלח קעט באר הגולה

פשיטתים לצדקה, ואם ירצה לפדות הפענית וכן בעד כל יום (סא) שנים-עשר פשיטתים לצדקה (פסקי מהרא"י סימן ט), ועין בטור יורה-דעה מהלכות נדה סימן קפה: כז סתקלת המנחת במקום שרבים נזוקים בה (פב) יכול לבכותה, בין אם היא (פג) של מתכת (פד) בין אם היא של עץ, (פה) ב'תרמ"ב"א אוסר בשל עץ* :

שלה דין חבית שנשברה, ובו ה' סעיפים :

א (א) חבית שנשברה, (ב) מצילין ממנה (ב) מזון שלש סעודות באפלו בכלים הרבה, דאלו בכלי אחד אפלו מחזיק מאה סעודות מציל, (ג) ואומר לאחרים בואו ונחילו לכם; ובכלבד שלא יפג, דהינו שלא נשים הספוג במקום הדין לחזור ולהשיפו, גזרה שמא יסחט, ינאפלו אם יש לו בית-אחיזה דליקא חשש סחיטה אסור, שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחל, (ד) ו'ולא יטפח בשמן להכניס ידו ולקנקה בשפת הפלי: הגה ויש א'מרים, דקא חבית שנשברה, שבהול, ואם יציל חישנין שיתקנה, אכל אם נסדק וצביר טיף-טיפ שאינו בהול כל-כך, מפר להציל בכלים, (ה) לקלט ולצרוף (הנחות מרבי וחוספות פרק כ"ב והנחות מיימני פכ"ב), ויש א'מרים דכל זה לא מורי אלא (ו) להציל מחצר לחצר, אכל לבית אחד שערב עמו (ז) מצילין בכל ענין, כמו שנתבאר (ז) לעיל גבי דלקה (פסקי מהרא"י סימן קצו): ב האם נשברה חבית בראש גגו (ח) מביא כלי ומניח תחתיה, (ט) ובכלבד שלא יביא כלי אחר ויקלט לקבל מן הקלות באויר לאחר

באר היטב

(ב) מצילין, הינו קדם אכילת ערבית, כמ"ש ריש סימן שלח, מ"א: (ג) לעיל, תמונה הוא זה, דלא התר בדלקה להוציא לבית חברו המעבב אלא לדעת בעה"ח, אכל הטור חולק, ולא הכריע שם בשו"ע סימן שלח ס"א, וקאן פסק להמיר סהם; ונראה דלחצר שלו יש

משנה ברוכה

יותר משלש סעודות, מתוך שהוא בהול לחזר אחר כלים הרבה (א) וביאם גס'כן דרך רשות-הרבים (ג) או שביבא לתמן חבית שנשברה, ויש שסוכרין, דכשנשפך מהחבית לגמרי על הארץ או לא שניך שהוא בהול להציל בינו שבער נעשה [חורמת הדשן], ואפ"ש (ג) שיש להקל בן בן-מננו שאין מצוי אצלנו רשות-הרבים⁽¹⁾, ועין שם בתרומת-הדשן שאינו מתיר כי אם לשאב ולשפך כל מה דבצי פי אם לתוך בוסוס קטנות, דכי האי גונא לאו עבדא דחל, שאין דרך פן בחל, וקשמשפה מעבדא דחל לא חישנין שביבא לידי מלאכה לאוריקא: (ב) מזון שלש סעודות, הינו קדם אכילת ערבית, כמו שכתב ריש סימן שלח, עין שם⁽²⁾, ועין בתוספת-שבת שכתב, דהיכי דהינו מצוי ודרך לשותותו בכל היום, ומכל-שכן שאר משקין שאינו ביקר כל-כך ושותין כל היום, יכול להציל טפי, שאין קבע לשתייה: (ג) ואומר לאחרים וכו', הינו גס'כן מזון שלש סעודות, (ד) ובדלעיל בסימן שלח סעיף ט⁽³⁾: (ד) ולא יטפח בשמן, הינו (ה) גס'כן משעם זה⁽⁴⁾: (ה) לקלט ולצרוף, דין זה שני לקמן אסעיף ב בשנשברה בראש הגג, ונקטה הקא, דבא לאשמועינן דיכול להציל בכלים, והינו אפלו בכלים הרבה: (ו) להציל מחצר לחצר, הינו אפלו לחצר אחד שערב עמו, ומשום דכיון שאינו מקנה דמנא קצת לרשות-הרבים, ונורי שאם נתיר בכלים הרבה, מתוך שהוא בהול לשכח שהוא שבת ויביאם דרך רשות-הרבים: (ז) מצילין בכל ענין⁽⁵⁾, הש"י מפסק קזה, דגם גבי דלקה אין דין זה מספס, והאלה רבה מלשבו⁽⁶⁾, אף לענין להוציא לחצר שלו שאינה צריכה לערוב כלל, גס הש"י מצדד דיש להקל להציל בכל ענין⁽⁷⁾: ב (ח) מביא כלי וכו', וכיון שהוא כלי אחד, אפלו מחזיק מאה סעודות מציל, וכנ"ל: (ט) ובכלבד שלא יביא וכו', דמתוך שהוא מחזר אחר עוד כלים, חישנין ששפח שהוא שבת ויביאם גס'כן דרך רשות-הרבים, וכל זה

שער הצניח

הסי' אדם מפני הדלקה, כי משנא-אברהם וכן מאור זרוע מוכח דאין צריך לקבל תשובה היבא דאיכא חשש סנה: (ס) מגד-אברהם: (סא) מגד-אברהם: (סב) מגד-אברהם: (סג) מגד-אברהם: (סד) מגד-אברהם: (סה) מגד-אברהם: (סו) מגד-אברהם: (סז) מגד-אברהם: (סח) מגד-אברהם: (סט) מגד-אברהם: (סע) פשוט: (סז) לעיל בסימן שיח סעיף-קטן לו במגד-אברהם⁽⁸⁾: (ע) מגד-אברהם: (פ) גמרא: (פג) רמ"א בטה"ה, ועין באחרונים: (א) עין בפר"ק-גדלים, ובפ"ט להעלה רבה שמעדר לקטל לגמרי בתרומת-הדשן: (ז) עין שם בבית-הדשן דהבא במכלל-שכן ודא: (ס) גמרא:

תורום: 1 פולני. 2 מבטב ששמו נה' צדול.

358 פאר הגולה

וְשֵׁם ו' שֶׁכּוּ וְכִתְּבָה
קָטָה וּכְפָרְשׁוּ רֵשִׁי
שֵׁם ח' קָלְבוּ הַקְּלֹטָה
יֹסֶם-מוֹכּ ט' בְּרִיתָה
שֵׁם קט"ב י' הָרִץ
בְּשֵׁם רַבְּטוּ יִזְנֶה מֶהָ
דְּכֻלְכֵּלָה שֶׁכֶת קמ"א
וְהָרֵב הַמְּגִיד בְּכֶנֶק כֹּא
בְּשֵׁם הַרְשֵׁב כ' שֵׁם
בְּשֵׁם הַרְטֵבן

(7) וּבְשִׁמְלָא. וְכַתֵּב בְּדִמָּה: לְפִי מִשְׁכָּן חֲקִיג דְּמִין בְּשָׂאֲנֹ
מִינוּ בְּטִיל אֲפֹלֹ בְּדִשְׁלִימָא "כּ מִחַר לַחַת כְּלִי עִם מִים תַּחְתּוּ

* לא יורקנו בקלי אחר רבי, אלא מירוק. עין במגן אברהם שסבור
ראם לש לו קלי אחר, יותר טוב שיקיימו ומיחפז על גבי הקלי
שעמר כבר ונתמלא ולקבל בו את הדלק שדולק, משילטל המקצה בידים
להוריקו. דאסור טלטול מקצה בידים חמיר מבטול קלי מהיקב¹⁸⁰. וצנן באלה
רבה ובקרי' מדרים שמשפסקין בזה, ובחדושי רבי עקיבא איגר מצד בהסגן
אברהם: * אחד הנה ואחד הנה, מלקט קטש קטש ואוכל. הנה לפי
מה שהביא בבית יוסף בשם התוספות והרא"ש האי יאזכר לאו ברוך הוא,
דהוא הדין דמטר לתנן לתוך חמיו וכסותו, ולא אסור אלא לתוך של גרפה
וזה מחז' עקבא דחל. אבל מבאר הגר"א משמע דלפי שצרי הרבה
ראשונים אין להקל בזה¹⁸¹. ואין לומר דהגר"א מצי רב בנתערב בברורות, דזה
אינו. דהלא הביא הגרסת כל הראשונים בבירור הוא יאזכר. ולא
בהתוספות והרא"ש, וממלא לפרוש הרבנו יונה דמפרש להביריתא בנתערב
אחת הנה גספון אין להקל, ואפשר שהבית יוסף גספון חזר מדבריו
מהעתיק בשלחן ערוך סבך יאזכר. ואנחנו פסיפא לענין הנקשר בצדוה
וא עשר, בנזאי אין להקל ללקטם לתוך חמיו וכסותו, וכן כתב בביר
מדרים דיש בזה אסור משום בורר. אך לפי דבריו אם ידעה ללקטם כדי
לאכל לאילר מסתבא שיהא סמך לפי דברי הבית יוסף, דהאי יאזכר לאו
דוקא הוא, אבל לפי דברי הגר"א נראה דאין להקל בכל גווי:

ד (יג) **אב** יָזֹב תִּירוֹשׁ מִגִּינֹת וְכוּ'. וּמִיָּרִי (ט) שֶׁהִגִּינֹת הֵלֵךְ בְּהַגָּה, וְלִקַּח אִי לֹא מִשּׁוֹם בְּטוֹל כְּלִי מִהִכְנוּ הֵנָּה מִתּוֹךְ לְהִשִּׁים כְּלִי מִהִכְנוּ גִּסְכָּן (י) הֵנָּה אָסִיר לְהִשִּׁים כְּלִי תַּחֲסִיו, דְּבִהּוּל: (י) מִשְׁקָן שְׁנֹבֵי, וְהִלְצִיל בְּסִמָּן שֶׁכִּי עֵינֵי (כג): (טו) וְאֵינוֹ רָשָׁא וְכִי עָצָה אַחֲרָה, דְּהִכְנוּ שִׁמְרָן הִכְלִי עִם מִיָּה תַּחַת הַדֶּלֶף כִּי שִׁיתַּבֵּי הָאִסִּיר לְבִסּוֹף, שֶׁהֵן יוֹתֵר מִהִמִּים, לִיֵּת לִי בָּהּ, דִּישׁ לְסַמֵּךְ עַל הַפֶּה וְאֶף-עַל-גַּב (יז) דְּבִסּוֹף סִמָּן שֶׁלֵּה פֶתֶב דְּאִסִּיר לְכַתְּחֵלָה לְתֵן כֶּל פִּסְיָדָה, כְּמוֹ שֶׁתִּבֵּי סִמָּן שֶׁכִּי עֵינֵי (לג): **ה** (יז) **אֶחָד הֵנָּה וְכוּ'.** (לד) כֵּן פֶּשְׁעֵהוּ בְּמִקּוֹם אֶחָד, אֶף שֶׁמִּלְחָקָן מִתּוֹךְ צִדּוֹת וְעִפּוֹרִיּוֹת בּוֹרְעוֹ לְאֶמֶל לְאַתֵּר, דָּאִי לֹא הִכִּי תַּפּוֹךְ לֵה דְאִסִּיר מִשּׁוֹם בּוֹרֵר, דְּהֵאִי וְאִוְבֵל' בְּדוּקָא הוּא, וְעַל-כֵּן אֶפְלוּ לְתוֹף חִיקוֹ וּבִסִּיתוּ גִּסְכָּן:

(א) ונביא ראה לזה מדברי הרמב"ם, אבל מדברי רש"י משמע לעניות דעתי דרצתו כהתקפות-שבת, דגרירתא קלילת וצריח הוא משום דהוא על-ידי כלים הרבה, ולפי זה ספר על-פל-פנים עד שלש סעודות: (ב) עין לעיל בריש סימן שיה בבאור הלכה דבפר המתחיל 'אחת' מה שכתבת בשם הח"י אדם¹²: (ג) דגם זה הוא בכלל שוגג, כמו שכתב בסיומן שיה במטעה בנדרה: (ד) מן-אבותם סעיר-קטן ג, וכן בחדושי' הגאון רבי עקיבא איגר ובש"א שכן הוא באור דבריו באשר פרשנו: (ה) ואצל קרי שער שלש סעודות בספרן היה אסור להציל, דכלא אינו ראוי להנתיב בהם בשבת ואחרונים: (ו) סגך אברהם ותנ"א: (ז) גמרא, וכמו שבאר בבית-דבאי שיטת הרבנו יונה (הרמב"ם: (ח) מן נזאח לי, דאי לאו הכי תחשי לשון הבריתא שסיקתא 'משום ספקא דחלי', ופרשש הרמב"ם דמקרי כשיתקרב בציורתו [גם כזה יקרא רבנו יונה דמקרי כשיתקרב בציורת ארת דהא וכלת דהא וכלו בנחפז בעפר וצדירות: משום בורר, ואולי דהתר של אינו קאי אר כפוש רבנו יונה דמקרי כשיתקרב בנחפז ארת דהא וכלת דהא וכלו בנחפז בעפר וצדירות:]

הלכות שבת סימן שלה

ביאורים ומוספים

ואף על פי שלאחר שהתברר היין הרי הוא רוב התערובת, ולכאורה ראוי היה להחשיב את היין שינטוף מעתה והלאה כמתערב במינו ולא יתבטל, כדון דבר שיש לו מתירין שאינו בטל במינו, כתב בשו"ת שבת הלוי (ח"ט סי' קכח אות ב) שכיון שמעורבים ביין חנוטף גם מינו, אם כן כשהוא מתערב בכלי נחשב הדבר כהתערובת מין בשאינו מינו, ובטל היין בשישם.

[משנ"ב ס"ק טז]

הָכָא שְׂרִי מְשֻׁם פְּסִידָא, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב בְּסִימָן שֶׁהַ סְעִיף הוּא.

(16) שם התבאר, שבמקום הפסד, מותר לאדם להכניס את מיטתו אצל גרף של רעי ולקבוע שם את ישיבתו, כדי שיוכל להוציאו, וכתב המשגיב שם (ס"ק קמא) שמועיל לעשות כן רק אם מכניס את מיטתו לשכב עליה, או שמוכנס את שולחנו לאכול עליו, כיון שבכך נחשב הוא כאילו דר שם, אבל ישיבה בלבד אינה מועילה להחזיר ואת.

[משנ"ב ס"ק יז]

אָתָּה הִנֵּה (כו"ז 17) קֶעֶבֶדָּא דְּחַלְלָא קְשִׁמְקֶצֶן וְנוֹתֵן לְחוּץ הַסֵּלִי. (17) ושיעור פיזור הפירות שאסור לאוספם למקום אחד, דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני ח"ב פכ"ג סוף ס"ק א) שהוא כל שהדבר מורגש שמתעסק באספתם.

ולגבי קיבוץ מיני פרחים כדי לעשות מהם זר, כתב הקצות השולחן (סי' קמו בד"ה ש"ק מט ה' 17) שבכלל מלאכת מעמר היא [אם נעשית במקום גידולם]. מאידך, בשו"ת אגרות משה (אורח ח"ד סי' עג) כתב שאין זה בכלל מלאכת מעמר, שגור מלאכת מעמר הוא קיבוץ פרחים רבים לערימה אחת, אבל קיבוץ הפרחים השונים זה בצד זה אינו כדי לעשות מהם ערימה, אלא כדי שיתאימו זה לזה משום נוי. [ומי"מ כתב שאסור לקבצם באופן שיהיו ראויים לניח הבית, משום 'מכה בפטיש', ואף שבדבר שאינו מתקיים כגון פרחים אין חיוב מלאכה, מ"מ אסור לעשות כן מדרבנן].

(18) ובגדר האיסור ביאר הגר"נ קרליץ (שם) שהעושה כן נראה כעושה מלאכה כדרך המלקטים בשדה. והוסיף, שמטעם זה מותר לאסוף משחקי ילדים שהתפזרו בתוך הבית, ואפילו אם עשויים מגידולי קרקע, משום שאין זה נראה כמעשה חול.

ולקבץ פירות או שאר גידולי קרקע שהתפזרו בתוך הבית, כתב במשגיב לקמן (סי' שמ ס"ק לו) שמותר, וכתב לעין כאן, וביאר בשו"ת או נדברו (ח"ד סי' יז) שהיתר זה הוא דוקא כשלא נתפזרו הרבה, משא"כ בנתפזרו אחת לכאן ואחת לכאן, אסור משום שהוא 'עובדין דחול'. וכן כתב החי' אדם (כלל יג ס"א), וכן משמע מהא"ר (ס"ק ה) שלא הותר להכניסם לתוך סל אלא כשעושה כן משום שמחה, כגון שמחת תורה, ובשו"ת אור לציון (ח"ב פמ"ג תשובה ז) כתב שאם נתפזרו בתוך הבית, מותר אף להכניסם לתוך סל, ואין בכך משום 'עובדין דחול', כיון שהבית מצרפם ונחשבים כאילו נמצאים במקום אחד.

(19) ולדחפם ברגליו למקום אחד מבלי ליתנם לתוך סל, כתב בשו"ת אור לציון (שם) שמותר, משום שאינו מקבצם אלא כלאחר יד.

[ביה"ל ד"ה לא]

דָּאָסֶר טִלְטֵל מְקַצֶּה קִנְיָיִם תָּמִיד מְבַטֵּל קָלִי מְקַבְּלִי (20).

(20) וכן לגבי כחמה שנפלה לאמת המים, ואינו יכול לפרנסה שם כיון שהמים עמוקים, כתב לעיל (סי' שה ס"ק ע) שאף על פי שמשום צער בעלי חיים מותר להביא כרים וכסתות ולהניחם תחת הבהמה, למרות שמבטל בכך כלי מדיכנו, מ"מ אסור להעלות את הבהמה בידים, משום שלא הותרו לטלטל מוקצה אף במקום צער בעלי חיים, ואין לנו לדמות גזירות חכמים זו לזו. אכן, אם לא ניתן להעלותה על ידי כרים וכסתות, כתב שם בשם כמה פוסקים שמותר להעלותה אף בידים.

[ביה"ל ד"ה אחד]

אָקֵל מִבְּאֵר הַבְּרָא מְשַׁמֵּעַ דְּלָפִי שְׁאָרִי בְּרָבָה רָאשׁוֹנִים אֵין לְהֵקֵל בְּרָבָה (21).

המשך במילואים עמוד 66

[משנ"ב ס"ק ט]

לְקַלֵּט וּלְקַרְפֵּי (8) וכו', אָפְלוֹ עַד שֶׁלֵּשׁ קְעֻדוֹת (9) וכו', יוֹתֵר מִפְּלִי אָחָד (10). ואם הכלי שתחת החבית יכול להכיל שיעור מזון ג' סעודות, אלא שעדיין לא התמלא כדי שיעור זה, כתב החזו"א (א"ח סי' ס ס"ק א) שיתכן שאסור לצרף או לקלוט מהחבית על ידי כלי אחר ולהשלים בכך שיעור מזון ג' סעודות, שכיון שהכלי שתחת החבית מחזיק כשיעור זה, נחשב הדבר כאילו כבר הציל שיעור מזון ג' סעודות.

(9) והחזו"א כתב (שם), שאין מקום להחמיר כדעת הפמ"ג.

(10) ואם נסדקה החבית והיין נטף ממנה טיפין טיפין, שאינו בהול כל כך, כתב הרמ"א לעיל (ס"א) שיש אומרים שמותר להציל אפילו בכלים רבים וכן לקלוט ולצרף, שבאופן זה אין לחוש שמא יחנקנה [ראה לעיל (ס"ק ה)].

[משנ"ב ס"ק י]

דְּכִינֵן דְּלֵא הִתִּירוּ בִּי אִם בְּתֵד פְּלִי, נִכְוֵר הוּא שְׁהוּא שְׁבִתָּה (11).

(11) וכפי שביאר לעיל (ס"ק א), שכשמשנה מהדרך שרגילים לעשות ביום חול, אין לחוש שמא יבוא ליד מלאכה דאורייתא.

[שעה"צ ס"ק ז]

עֵין לְעִיל בְּרִישׁ סִימָן שִׁית וְסִי, מֵהַ שְׁבִתָּה בְּשֵׁם הַחֵי"א (12).

(12) נראה שכונתו לומר, שכיון שהוא איסור דרבנן, יש לצרף את דעת החי' אדם שבמלאכה דרבנן שלא נעשה על ידי מעשה בגוף הדבר [דהיינו שלא השתנה הדבר מכפי שהיה], יש להקל בדיעבד יותר משאר מלאכות, ולכן אין דינו של העושה כן כמי שעושה שאר מלאכות במדוד, אלא מותר גם לו עצמו ליהנות מן המלאכה מיד במוצאי שבת.

[משנ"ב ס"ק יח]

בְּקִלֵּל מְשַׁקֵּין שְׁנֵי, וּבְדִלְעִיל בְּסִימָן שֶׁכַּ סְעִיף (13).

(13) וביאר שם (ס"ק יג), שכיון שכבר התרסקו הענבים והמשקים זכים מאליהם, ואף אם יסחטם בידים לא יהיה חייב חטאת, לא גזר על המשקים הירצאים מהם.

[משנ"ב ס"ק טו]

שְׁמַכְטֵלוּ מְהִיכְנוּ (14) וכו', עַל הַמְקַלֵּין בְּיוֹרְה־דְּעָה סִימָן קִלְדֵּי (15).

(14) ואף שיכול לנער מיד את המשקים מתוך הכלי, כתב לעיל (סי' רסה ס"ק ה) שכיון שאינו רוצה לעשות כן מחמת הפסד המשקים, נחשב הדבר כביטול כלי מהיכנו.

ואף שבמקום הפסד מרובה יש המתירים לבטל כלי מהיכנו לכל היום [כמבואר לעיל סי' רסו ס"ק כז], כתב התהלה לחד (ס"ק ו) שכאן מדובר באופן שאין בזיבת המשקים הפסד מרובה.

ובטעם האיסור לבטל כלי מהיכנו, כתב לעיל (סי' שי ס"ק ב) שהעושה כן הרי הוא כמי שסותר את הכלי, ובביה"ל לעיל (סי' רסה ס"ג ד"ה מפני) הוסיף טעם אחר, שהרי הוא כקובע לכלי מקום, וכאילו מחברו בטיט, והרי זה דומה למלאכה.

וכן כלי המחבר לקרקע, כתב המג"א (ס"ק ד) שנוהג בו איסור ביטול כלי מהיכנו, מאידך, בהגהות רעק"א (על השו"ע כאן) כתב, שמאחר שאי אפשר לטלטל כלי זה גם בלא שיפול המוקצה לתוכו, אין איסור ביטול כלי מהיכנו נוהג בו [וכן משמע במאירי שבת מב, ב]. והגרש"ז איערבך (שולחן שלמה סי' רסה ס"ק ג) צידד, שיתכן שדין זה תלוי בטעמו של איסור ביטול כלי מהיכנו, אם משום בונה הוא, או משום סותר.

ואם יש בכלי דבר היתר, כתב לעיל (סי' רסה ס"ק ו) לענין הנחת כלי תחת שמן חנוטף מזה, שמותר להניח את הכלי באופן שיפול דבר מוקצה לתוכו, משום שאין הכלי מתבטל בכך מהיכנו, שהרי יכול לטלטלו מחמת דבר ההיתר הנמצא בתוכו [כאופנים המבוארים בשו"ע לעיל (סי' שי ס"ח)].

(15) שסובבים שאף אם נתרבה האיסור על החיתר, מ"מ נתבטל האיסור ראשון ראשון. ואף שאין פוסקים בזה כדעת המקילים, ביאר הפמ"ג (א"א ס"ק ד) שלענין דבר שיש לו מתירין אין אומרים 'חזור וניעור', שהרי אינו אסור אלא ביומו ולמחרת כבר יהיה מותר.

הלכות שבת סימן של

המשך מעמוד קודם

5) והחז"א תמה (א"ח סי' ס"ק א), איך אפשר לדמות הצלת חבית להצלה מדליקה [שבה הותר להציל לבית שעירב עמו], שמא דוקא בדליקה הקילו להציל את חפציו מבית לבית, משום שבאופן זה לא ניכר כל כך שמבריחם מחמת איזו סיבה, שהרי דרך בני אדם להעביר את בליהם ממקום למקום, ולכן לא חששו שיכבה את הדליקה אלא כשמבריחם מבית לחצר, שאז ניכר שמבריחם ממקומם. מה שאין כן לגבי חבית שנשברה, שעיקר ההצלה היא הכנסת היין לכלי, ובה אין שינוי בין אם מצילו לכלי שבחצר או לבית שעירב עמו, ולכן באופן שלא הותר להצילו, אסור הדבר גם לבית שעירב עמו.

6) וביאר (ס"ק ג), שאף אותם שהחמירו לא החמירו אלא לגבי דליקה, שכן לדעתם החשש הוא שמא יכבה, ולענין זה לא מועיל להוציא לבית מקורה [שאין הוצאה לבית מקורה מועילה אלא לחשש הוצאה], מה שאין כן לענין חבית שנשברה, שהחשש הוא שמא יוציא לרשות הרבים, יש להקל להציל לבית אחר שעירב עמו, שכיון שהוא מקורה אינו דומה לרשות הרבים.

7) ובטעם ההיתר להוציא לחצר שלו, כתב השו"ע ה"ר (ס"א) שהמציל לחצר שלו, כיון שאין בוה טורח כל כך אין לחוש שמא ישכח שהיום שבת ויתקן את החבית, מה שאין כן במציל לחצר אחרת, שכיון שיש בוה טורח רב יש לחוש שמא ישכח שהיום שבת ויבוא לתקן את החבית.

יכול להציל מזון שתי סעודות, ואם עושה כן במנחה, אינו יכול להציל אלא מזון בשיעור של סעודה אחת.

[משנ"ב ס"ק ג]

ה'נו גמ"ן מזון של סעודות, וקד"ל בסימן של ס"ק ט"ז.
3) אבל לבקש מאחרים שיצילו עבורו יותר ממזון ג' סעודות, כתב שם (ס"ק ט) שאסור, משום שלא הותר לאדם להציל עבור עצמו אלא את ג' הסעודות הנצרכות לו לשבת, ובשם החי אדם כתב (שם), שיתכן שאם אחרים מצילים עבורו מעצמם, מותר להם להציל אפילו יותר ממזון ג' סעודות, ורק כשמצילים בשביל עצמם, או כשמצילים על פי בקשתו, לא הותר להם להציל אלא מזון ג' סעודות.

[משנ"ב ס"ק ז]

ה'נו גמ"ן מטעם זה.

4) היינו שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול, כמבואר בגמרא (שבת קמ"ג, ב), ובגדר האיסור כתב רש"י (שבת ש"ב ד"ה ויטפח), שהוא משום 'עובדין דחול', אכן דעת הרמב"ם (פכ"ב מהל' שבת ה"ט) שאם יעשה כדרך שהוא עושה בחול, יש לחוש שמא יבוא לידי סחיטה.

[משנ"ב ס"ק ז]

מצילין בכל ענין. הש"ו פקפק בזה, דגם גבי דליקה אין דין זה מקום, וקא"ל רבה מ"שבו, וכו', גם הש"ו מציד דיש להקל להציל בכל ענין.

הלכות שבת סימן של

המשך מעמוד 358

ציין שהא"ר (ס"ק ה) כתב שבשמחת תורה נהגים לפזר פירות כדי שילקטו אותם הילדים ויתנום לתוך סל או קופה, וכיון שעושים כן משום שמחה לא הקפידו על כך.

21) ופירוח שמפזרים בשעת שמחה, כגון שקדים ואגוזים שזורקים על חתן, דעת הגרי"ג קרליץ (חוט שני ח"ב פכ"ג סוף ס"ק א) שיתכן שיש לחוש לדעת הגר"א שלא לאוספם למקום אחד, כגון לתוך כיס, אך

הלכות שבת סימן שלו

המשך מעמוד 360

וכן ממנו לחצר ומהחצר אליה, מ"מ אסור להוציא אליו את הכלים ששבתו בבית, ולכן כתב שם שראוי להימנע מלאכול או לשתות בגינה בשבת אף אם אין בה בית סאתים, כיון שאי אפשר להיזהר מלהוציא מהחצר לגינה, וכל שכן כשהגינה היא יותר מכית סאתים.

20) וכמבואר לקמן (סי' שנח ס"ק ג), שאם החלק הנזרע הוא יותר מבית סאתים, דינו ככרמלית ואסור לטלטל ד' אמות בחוכו, וכל שכן שאסור להוציא ממנו לחצר או להיפך, שהרי החצר היא רשות היחיד, ואף אם החלק הנזרע אינו אלא בית סאתים או פחות מזה, שאז מותר לטלטל בו

הלכות שבת סימן שלו

המשך מעמוד קפא

[שעה"צ ס"ק לו]

וע"ז בסימן ש"ב בש"ש ב"ר קצ"ה קצ"ה יב מה שכתבתי שם.
35) שכתב לענין המקנה את עצמו אחר עשיית צרכיו, שמוותר לקנה בצרור שעלו בו עשבים גם אם הצרור מונח על הארץ, ואף שיש בוה על כל פנים איסור תלישה מדרבנן, מ"מ משום כבוד הבריות לא גזרו.

[ביה"ל ד"ה מעצין]

אינה נקובה נקובה דמ"א וכו', ולא בעינן נקובה רק גבי קלייתיה.
36) ולענין חיוב ערלה, כתב החז"א (ד"ה ערלה ס"ק לב) שאילן הנטע בעצין

[משנ"ב ס"ק מג]

וכל-שכן אם העצין הוא נקוב דצריך לזהר בזה.

34) ואף לזמן קצר, כתב הקצות השלחן (סי' קמב ברה"ש ס"ק ה) שאסור בשבת להגביה את העצין, משום שעד שיניחו בחזרה על הקרקע על כל פנים מתמעטת יניקתו.

ולגורר בשבת עצין נקוב המונח על גבי קרקע, דעת הגרי"ג קרליץ (חוט שני שביעית פ"א סוף ס"ק ב) שמוותר, שכיון שאינו מגביהו מהקרקע אין היניקה נפסקת כלל, ואין בוה לא איסור תולש ולא איסור זורע.

